

Эрнн чинртä буудя элвгär белдхмн

Партин XX-ч хургар темдгдсн экономическ болн культурн тосхлтин зура, öлн-äмтнä эдл-ахун цуг халхс öддлүлггнд ик гилг уралан ишклнь болв. Эн зура ик гилг диилвртäггär күүцгдджәнä.

Эн XX-ч хургин тууджлгч шиндврмүдиг күүцлж, мана Коммунистическ парть болн Советск правителств Хальмг äмтнд кемджән уга ик килмджән үзүлдж, эн джил Хальмг таньггчиг Хальмг Автономн Советск Социалистическ Республикд хувруль. Туунд хяру гилг, мана цуг колхозмүдин болн совхозмүдин кöдлмшчнр, кoвхозникуд, селәнä эдл-ахун специалистнр, цуг күүч-көлсчнр үнн седклән тавдж, эн джилä тәрәнä ик урггчиг цагтнь, геедрлт угаггär хурадж, ик гилг диилвр бärлж, орн-нутгтан алтн болсн 10 сай үлү пуд буудя орулдж öгв, зураггär—7 сай пуд буудя öгх бääсмн.

Иим, öмн джилмүдт үзгдäд уга, тәрәнä урггчин ик диилвр бärлггнä нег эрнн чинртä учрнь, эн джилин хавр тärсн тәрәнä экнä буудя йилггән сән, öддән гарцта болн йир цевр болсн йовдл.

Джил ирвäs тәрәнä аггю мана республикд улм икдлж, селәнä эдл-аху итклтä түргär öсдж-öргдждж йовнä. Тәрәнä газрин аггю икдүлснä болн тәрәнä урггц икдүлснä ашд селәнä эдл-ахун эдл-уш хурадж авч белдлггн чигн икär öсв. Энүнäs олн äмтнä идхуухнь элвдждж, бääх бääдлджирггльнь байрта болв.

Элст балггсна „Буратинский“ совхоз (директорнь үр Санджиев Н., ах агрономнь үр Герасимов А.) күүч-көлсчнр дунд цäйлггврин кöдлмш кедж, ирх хаврин тәрәнä экнä буудя белдлггнд ик оньган öгч, 4 миньггн 400 центнер буудя цеврлдж, балггсна шинджлггнä лабораторт чинринь хäläлггдждж, сән экнä буудяггär бийән бүүклднь теткв. Западн района эдл-ахус чигн тәрәнä экнä буудя белдлггär чинртä кöдлмш кеджäцхәнä.

Хальмг республикин колхозмуд болн совхозмуд ирх хаврин тәрэнд 168 миньггн 77 центнер сән чинртä экнä буудяггär бийсән теткцхäh зöвтä. 1958 джилä сентябрь сарин 15 күртд зуг 92 миньггн 262

центнер экнä буудя белдгдв. эс гилд темдгдсн зураггән 54,8 процент күүцäv. Эн белдгдсн экнä буудян чинринь хäläлхлä, Яшалтинск, Целинн, Сарпирск райодин зäрм эдл ахусар дала сән гилдж келлж болшго.

Целинн района „Родина“ колхоз эн джил дундлад тәрәнä гектар болггнас 18 центнер цевр, дүүрннь илätä, сән буудя хурадж авч, энүнлä зергллж бääх „Ленинский“ совхоз, тärсн тәрәнәннь экнä буудя чинр уга му болсн учрар, äдл газ рас тәрәнä гектар болггнас 3,8 центнер буудя авч.

Элст балггсна буудя шинджлггнä лабораторт хäläлгдсн 11 миньггн 470 центнер буудяггас, зуг 6 миньггн 400 центнернь тärлж болх чинртä боллж гарв, 5 миньггн 70 центнер буудян гарц тату, му, тәрэнд харш хорхата, бузр болв. Тер бийнь эн района совхозмүдин гардчнр, селәнä эдл-ахун специалистнр, тәрәнä экнä буудян дутусиг ола чигн белдäд уга.

Мана цуг колхозмуд болн совхозмуд öддән сурггюль-эрдмтä селәнä эдл-ахун специалист-агрономсар батлгдв. Тедн дунд үр Боуж В. А., Герасимов А. И., Лисицин С. Ф. болн нань чигн кесг үзмдждтä, кöдлмштä, үнн седклären кöдлг агрономс бääнä. Эднä кöдлджäh 112-ч номертä, „Буратинский“, 4-ч номертä совхозмуд хаврин тәрәнä экнä буудян зураггән нургглдж сән чинртä экнä буудяггär күүцäчкв.

Эднäs улгүр авч, селәнä цуг эдл-ахусин агрономс хаврин тәрәнä экнä буудя белдлггнä кöдлмшиг эврәннь гарган авцах зöвтä.

Партин XXI-ч хургиг болн Хальмг АССР-н Деед Советин сунгггвриг ик диилвртäггär, сән үзмдждтä кöдлмшär темдглхин тöлä, Хальмг республикин селәнä эдл-ахун цуг күүч-көлсчнр дунд ик цäйлггврин кöдлмш кедж, ирх хаврин тәрәнä урггц улм öддән болггдждж, ик гарц авхин кергт, чинринь сән экнä буудя элвгär белдлггнä социалистическ дöрдä öргнär делггрулхмн.

Эн эрнн чинртä кöдлмш эклц парторганизацсин болн районн селәнä эдл-ахун инспекцсин оньгт болн гардврт дань-гин бääх зöвтä.